

Inhoudsopgave

Voorwoord	9
1. De richter Simson (Richt. 13:1-5)	11
2. Een heerlijke boodschap (Richt. 13:6-18)	32
3. De Engel des HEEREN vaart op in de vlam (Richt. 13:19-24)	50
4. Simson gaat de grens over (Richt. 13:25 en Richt. 14:1-6)	64
5. De bruiloft van Simson (Richt. 14:7-15)	81
6. Simson maakt het raadsel bekend (Richt. 14:16-20)	98
7. Simson is verbitterd (Richt. 15:1-14)	120
8. Simson van zijn plaats (Richt. 15:14-19)	148
9. Simson gaat het verkeerde pad op (Richt. 16:1-3)	174
10. Simson en Delíla (Richt. 16:4-12)	200
11. De strijd gaat door (Richt. 16:13-21)	227
12. Het levenseinde van Simson (Richt. 16:22-30)	253

1

De richter Simson

Geliefden, met de hulp des Heeren willen we in de volgende Bijbellezingen het leven van de richter Simson overdenken volgens de beschrijving in het boek Richteren in de hoofdstukken 13 tot en met 16. We volgen hierin zo veel mogelijk de teksten van deze hoofdstukken om uit te leggen en toe te passen en vooral praktische lessen daaruit te halen.

De richter Simson is de bekende man van de tegenstelling van het vlees en van de geest, van de eigen wil en zijn roeping, van zijn persoon en zijn ambt. Hij werd als Nazireeër door God aangesteld om het volk Israël van de Filistijnen te bevrijden. Twintig jaar heeft hij Israël gericht. Een gezalfde was hij en een afgezonderde tot de dienst des Heeren. En dat levenslang. Tegelijkertijd is hij de man geweest die dag in dag uit te worstelen had met zijn vleselijke wel lusten. Kom, laten we gaan luisteren naar wat de Heere door Zijn Woord ons te zeggen heeft.

Doorgaan in de zonde

Het eerste vers van Richteren 13 begint met de aanduiding: *‘En de kinderen Israëls’*. Wie zijn dat? Hoe komen ze aan deze naam? Israël betekent: hij strijdt met God of God strijdt. Deze naam had de HEERE aan Jakob gegeven bij zijn worsteling bij Pniël. De zonen van Jakob werden al snel de zonen van Israël genoemd. De Israëlieten zijn dus de afstammelingen van Jakob. Als volk zijn ze geroepen om het beloofde Zaad, de Messias, voort te brengen. Bij de roeping van Abram in Genesis 12 vers 3 wordt hier al over gesproken. Het geloof in de vastheid van Gods trouw en Zijn waarachtigheid werd verbonden aan de belofte van het beloofde land Kanaän en de zegen van een groot volk. Bij de Sinäi sluit de HEERE een verbond met het volk Israël. Hij zou hun God zijn en zij zouden Hem tot een volk zijn (Ex. 19). Israël was dus een theocratisch volk, dat wil zeggen: God Zelf was de Koning van dit volk. De geschiedenis van dit volk vinden we beschreven in het Oude Testament.

Nadat het volk Israël door Mozes en Aäron uit Egypte was geleid, hadden Jozua en de oudsten hen het beloofde land Kanaän binnengeleid. Strijdend in grote eensgezindheid hadden ze in Gods kracht de koningen uit het land Kanaän aan zich onderworpen. Dit was gepaard gegaan met een zekere geestelijke bloei. Niet alle vijanden waren uitgeroeid. Dat mocht en kon niet. Zo zou het volk strijdvaardig blijven. De Heere beproefde hun gehoorzaamheid aan Zijn geboden op deze manier.

Wat zien we al snel gebeuren nadat Jozua was overleden? De strijd-lust verdwijnt, de antithese is weg en ze gaan de goden, de Baäls en de Astartes, vereren. Geestelijk en moreel gaat het land achteruit. Een droeve tijd. In perioden gekenmerkt door richters, profeten en koningen grijpt God in in het volksleven van Zijn verbondsvolk. Door middel van de oordelen oefent de HEERE Zijn verbondswraak uit. Zo zien we in dit Bijbelboek telkens een richter uit godvrezende geslachten opstaan om het volk te verlossen en de dienst van de Heere te herstellen.

Met name de Filistijnen, die woonden in de westelijke kuststrook, waren grote tegenstanders van de Israëlieten. Ze waren roofzuchtig en streng militaristisch. Steeds verder drongen ze de Israëlieten weg. Ze beheersten een goede wapenhandel en ontnamen deze aan de Israëlieten.

Langzaamaan hebben de Israëlieten zich hierbij neergelegd. Het geloof in de Verbondsgod en in Zijn beloften leek bijna weg te zijn. De dienst van God werd als een loodzware dienst ervaren. Het dienen van God sloot op geen enkele wijze aan bij hun belevingswereld. Al die regels en die somber makende wetten. De goden van de andere volkeren waren veel aantrekkelijker. Waarom waren die dan zo aantrekkelijk? In de eerste plaats omdat je ze kon zien. In de tweede plaats omdat die goden ruimer waren in opvattingen. Van die goden mocht je tenminste dingen doen die je zelf goed vond. Niet dat benauwde, niet dat opgelegde.

Vele malen had de Heere Zijn volk opgezocht. Hij kon het niet verdragen dat Zijn volk naar de goden van de vreemde volkeren lonkte. Hij wilde hen voor Zichzelf hebben. In het opzoeken van Zijn volk spaarde Hij de roede niet. 't Ging er soms hard aan toe. Even was men dan onder de indruk. De zonde van het buigen voor andere goden werd een ogenblik bewegend. Maar zodra de druk verdwenen was, verdwenen ook de tranen. Men weende om de gevolgen van de

zonde, maar bleef aan de zonde vastzitten. Vandaar dat het volk weer snel de oude draad oppakte en doorging in de zonde. De bekering was voor een tijd. 't Had helaas geen diepte van aarde.

Is Israël hier geen duidelijke spiegel voor ons? De Heere wilde met geen volk handelen zoals met Israël. 't Was een afgezonderd en tot Gods eigendom verkoren volk. Een volk dat het teken en zegel van de besnijdenis droeg. Het teken van de gerechtigheid door het geloof. Het geloof in de waarachtigheid van God en in Zijn beloften. En wij? Wij dragen ook het teken en zegel van Zijn verbond. Verstaan wij onze doop? Hebben wij de aanklacht van het doopwater verstaan? Onrein te zijn vanaf onze ontvangenis? We zijn in zonde ontvangen en in ongerechtigheid geboren. Maar hebben we ook het kruis van Golgotha in het doopwater zien staan? Het grote offer dat gebracht moest worden om rein te worden? Het water wijst heen naar de verzoening in Zijn bloed. Is die boodschap in het geloof al verstaan?

Of doen we net als Israël en lopen wij met een gedoopt voorhoofd de afgoden van de wereld na? Spreken we met woorden en daden uit dat we geen lust hebben in de kennis van Zijn wegen? Kijk uw leven eens na. Misschien had u grote zorgen. Toen had u de Heere nodig. Wat hebt u allemaal beloofd? Wellicht zijn die zorgen er nu niet meer. 't Gaat voor het oog allemaal weer goed. En, laten we God nu aan Zijn plaats? Zijn we slechts voor een tijd vernederd, en bleef alles aan de buitenkant? Werd het hart niet verbrijzeld door de goedheid van God? Gingen we met Zijn goedheid terug de wereld in? Was het slechts voor een tijd?

Opmerkelijk is in vers 1 van het voorgelezen hoofdstuk dat er staat: *'En de kinderen Israëls voeren voort te doen wat kwaad was in de ogen des HEEREN ...'* De schrijver maakt hiermee duidelijk dat het volk Israël zijn levensinvulling anders bekeek dan de Heere. Voor Hem was het zondig wat het volk deed. Maar men tilde er blijkbaar niet zo zwaar aan. Men deed in eigen ogen geen kwaad. 't Viel allemaal best mee. Ze hadden duidelijk een andere normering. Het volk bepaalde wat goed of kwaad was. En goed was wat het 'vlees' behaagde en kwaad was wat tegen het gevoelen van het volk inging.

'De ogen des HEEREN'. Natuurlijk is dat een mensvormige uitdrukking. God is een Geest zonder lichaam. In Johannes 4 vers 24 lezen

we: 'God is een Geest.' De Heere heeft geen ogen. Althans niet letterlijk zoals wij die hebben. Zo zijn er meer uitdrukkingen in de Bijbel die aan het menselijk lichaam doen denken. Ik denk aan woorden als arm, voet, hand, oor, rommelend ingewand enzovoort. Ook al heeft de Heere deze lichaamsdelen niet, ze drukken wel het een en ander uit. Als in vers 1 gesproken wordt over 'ogen', dan wil Gods Woord daarmee uitdrukken dat de Heere alles ziet. Zie Spreuken 15 vers 3: 'De ogen des HEEREN zijn in alle plaatsen.' Niets ontgaat Hem. Hij kent al onze gangen. Onze diepste verborgen bedoelingen liggen naakt en geopend voor Hem.

Dat is voor een oprechte ziel verblijdend. Waarom? Een oprecht gemaakt mens wil niet zondigen. Hij wil in Gods wegen wandelen. Met smart moet hij gedurig de Heere vertellen dat hij weer van Zijn wegen afdwaalde! Hij maakt God tot ooggetuige van zijn hart: 'Zie er maar in, Heere.' Paulus wist daar ook van. Hij schreeuwde het uit dat er een wet in zijn leden was die strijd voerde tegen de wet van zijn gemoed. Gods kind weet dat er twee koninkrijken in zijn boezem aanwezig zijn. Een onoprechte houdt niet van de boodschap dat de ogen van de Heere over de ganse aarde gaan. Hij wil onder die ogen uit, omdat hij de zonde niet wil loslaten. Nee, hij zingt Psalm 139 niet met David mee.

We kennen allen het gezegde dat de ogen de spiegels van de ziel zijn. Onze ogen verraden veel! Ons innerlijk komt in onze ogen naar voren. De vrouw van Potifar wierp haar ogen vol felle begeerte op Jozef. We kennen ook de jalouse, hoogmoedige, hebzuchtige, boze en laatdunkende ogen. Toen Adam naar die ene boom in de hof keek, keek hij niet naar de Heere. Dat was zijn val. Hij meed de ogen des Heeren. Hij wenste geen oogcontact. Hij wilde niet dat de Heere in zijn innerlijk keek. Hij sloot dat af uit lust tot hetgeen voorgesteld werd. En wat Adam deed, deed het volk Israël en wij doen hetzelfde. Onze geschiedenis staat in Richteren 13 beschreven. Wij zien de dingen ook anders dan de Heere, omdat ons hart niet recht is voor God. De hartelijke verbondenheid met Hem is er niet. Wij kennen Hem niet meer. Laat staan dat wij Hem *erkennen*. Daarom is onze godsdienst geen harte-zaak. Wij doen er wat aan, maar het moet niet te veel kosten. We willen er niet te veel voor moeten inleveren. We willen ons eigen leven kunnen leiden en naar onze eigen inzichten kunnen handelen.

De uitdrukking ‘de ogen des HEEREN’ ziet dus op Zijn alwetendheid. Hij weet wat er in het hart omgaat. Hij weet dat het hart hunkert naar een leven zonder Hem. Daarom zijn die ogen des Heeren ogen vol droefheid en pijn; al moeten we wel voor ogen houden dat God niet door de zonde van Zijn volk wordt verrast. Eenmaal stond Petrus zijn Meester te verloochenen. Met vloeken en zweren riep hij uit dat hij die Mens niet kende. Petrus was gewaarschuwd, maar hij had de waarschuwingen in de wind geworpen. Nee, hij zou de Heere niet verloochenen. Stel je voor! En juist hij was het die in de zaal de beker van het lijden vulde. En Jezus? Hij wist hoe de zeef door de duivel geschud werd. Hij wist dat Simon er finaal doorheen ging. Hij heeft het geblaas en het hoongelach van de duivel gehoord. ‘Zo, dat is nu Uw volk, Jezus! De een verraadt U en de ander verloochent U.’ ’t Is inderdaad diep beschamend. Het waren geroepen discipelen. En toch ... Judas ging door, ondanks de kus en het vriendelijk woord van Jezus. Simon werd opgevangen door een blik. De ogen van het Lam. O, die ogen! Niet te beschrijven. Maar ’t heeft Petrus op de knieën gebracht. Nee, Jezus’ ogen waren niet gevuld met hoon of met haat. Integendeel! ’t Waren ogen vol ontferming en dát verneederde en vertederde Simon Petrus. Daar kwam een diepe smart in mee. Daar kreeg de snoevende Simon de doodssteek. Het gaf hem zondekennis. Nooit heeft hij de zonde zo diep gepeild en beweend als onder de ogen van het Lam Dat met Zijn ogen zei: ‘Ik voor jou, Simon, daar je anders de eeuwige dood had moeten sterven.’ En wat zegt zo’n ziel dan in die ogenblikken? ‘O Heere, ik heb het verdiend dat U nooit meer naar me omziet.’

Uit handen gegeven

De Heere had met Israël een bijzondere band. Hij wilde met geen volk zo handelen als met dat volk. Waarom? Was het zo’n bijzonder volk? Een godzalig volk? Integendeel! ’t Was een hoogmoedig en eigenzinnig volk. Toch was het Zijn uitverkoren volk. Hij had Zijn hand eromheen gelegd. Toen Hij Zich aan het volk Israël openbaarde op de berg Sinaï, sprak de Heere tegen Mozes, Exodus 19 vers 5: ‘Nu dan, indien gij naarstiglijk Mijn stem zult gehoorzamen en Mijn verbond houden, zo zult gij Mijn eigendom zijn uit alle volken, want de ganse aarde is Mijne.’ Daarna werd de wetgeving uitgesproken onder de vreselijke tekenen van Zijn heiligheid.

De mannen droegen het teken en zegel van het verbond in het vlees. Gods verkiezing komt zo op een heerlijke wijze naar voren. 't Betekende intussen niet dat allen die in het verbond opgenomen waren ook werkelijk kinderen Gods waren. Helaas waren er velen die genoeg hadden aan het teken. Nooit waren ze werkelijk door geloofsbanden met de Heere verbonden geraakt. Ze waren als een rank die verbonden is met de wijnstok, maar helaas geen vruchten draagt (Joh. 15:1-8). Daaruit blijkt dat de Heere in de bedding van het verbond Zijn wonderlijk en heerlijk verkiezingswerk uitoefent. De Heere verkiest de een en gaat in Zijn vrijmacht de ander voorbij. Moeilijk! Voor ons rechthebbend bestaan is dit niet te verteren. 't Maakt ons boos en opstandig. Wij zouden het liefst God voor onze rechtbank dagen. Maar daar gaat de Heere niet op in. Paulus had die les grondig geleerd. Hij meende eerst ook dat hij rechten kon laten gelden. Hij deed het allemaal zo geweldig goed. God moest toch wel erg blij zijn met zo'n trouwe zoon in Jeruzalem. Later ontmoeten we een andere Paulus. In Romeinen 9 vers 21 lezen we: 'Of heeft de pottenbakker geen macht over het leem, om uit dezelfde klomp te maken het ene vat ter ere, en het andere ter onere?' Hij hoeft Zich niet voor ons te verantwoorden. Het leem – dat is de mens – heeft geen recht van spreken. 'Maar toch, o mens, wie zijt gij, die tegen God antwoordt?' (Rom. 9:20a).

De Heere had Zijn Vaderlijke hand gedurig geopenbaard in de geschiedenis van Zijn volk. Trouw had Hij ze uit Egypte gevoerd. Hij baande door woeste baren en brede stromen een pad voor hen. Als een kudde mocht het volk in de woestijn elke dag uit Gods hand leven. Ze werden door het hemels brood verzadigd. Hij overlaadde hen met Zijn gunstbewijzen. Ach, en hoe heeft het volk zich al die tijd gedragen? Als het maar even niet naar de zin van hen ging, murmureerden ze en keken om naar de vleespotten van Egypte.

Zullen we een steen oppakken en naar de Israëlieten werpen? Ik zou het maar niet doen. Wie zijn wij? Wat openbaren wij? Is er bij ons vereniging met de Heere? Moeten ook wij onszelf niet gedurig betrappen op het grote ongeduld dat in ons verduisterd hart aanwezig is? We zijn zo menigmaal overladen met Zijn zegeningen. Hij maakt onderscheid waar het niet is. Hoe velen lijden honger en zijn van huis en haard verdreven. En wij mogen nog aan tafel plaatsnemen en brood aan onze kinderen schenken. Laten we niet denken dat wij

zo dankbaar zijn en onze naaste zo veel gunnen. We zijn van nature rechthebbend. Als het goed gaat, kunnen we dat aardig bedekken, maar als de tegenspoed komt, zijn we als de Israëlieten. Ze vonden het in Egypte beter. Bovenal opent de Heere Zijn huis voor ons en Zijn Woord mag nog onder ons bediend worden. Dat zijn geen vanzelfsprekende zaken. Hij is aan ons niets verplicht. Hij doet het om ons op te roepen tot waarachtige bekering.

Het volk van Israël ging door met het zondigen. Het Jakobs geslacht verdroeg Zijn hand niet. Abraham, hun vader, kreeg het bevel voor Gods aangezicht te wandelen in oprechtheid. Het nageslacht wilde zo'n gebonden leven niet. Zij wilden een bestaan los van God en zonder God. Dan ben je pas vrij, man! Toen heeft de Heere ze weer uit handen gegeven. Zo ging het volk over in een andere hand. Veertig jaar gaf Hij ze over in de hand van de Filistijnen. Nooit zijn de Israëlieten zonder vijanden geweest nadat ze het beloofde land waren binnengegaan. Telkens weer was het een verzoeking om zich niet heimelijk te binden aan de omringende volken en werden ze hierdoor gelouterd. Hoe dikwijls hebben ze in nood en druk de dichter van Psalm 80 nagesproken, zoals het in de berijmde Psalm in vers 9 staat:

Keer weer, o God der legermachten,
Tot ons, die op Uw bijstand wachten;
Zie uit den hogen hemel neer;
Herstel Uw wijnstok als weleer;
Den stam ter liefd' Uws Zoons geplant,
Dien Gij gesterkt hebt door Uw hand.

Als we het eerste vers van Richteren 13 goed lezen, dan lijkt het wel of de Heere afstand heeft gedaan van de kinderen Israëls. Dat had de duivel zeker gewild. Daar was hij ten diepste op uit. De Heere laat de touwen echter wel vieren, maar Hij laat ze uiteindelijk niet los. Hij gedenkt aan Zijn verbond. Daarin heeft Hij Zich immers als de Onveranderlijke geopenbaard. Daarin was Hij de Eerste geweest en Hij zou dat ook blijven. In dat verbond had Hij iets van Zijn Wezen geopenbaard, waarop gehoorzaamheid en zegen verwacht werd. 'Och, dat Mijn volk naar Mij gehoord had', sprak Hij volgens Psalm 81 vers 14. Hij, Die onveranderlijk is in Zijn voornemen, weet dat ze moedwillig deze verkeerde wegen inslaan en daarom geeft

Hij ze over. Hij laat ze echter niet los. Maar dat kon Israël niet bekijken.

Nu was het volk in de hand van de onbesneden Filistijn. De Heere liet het toe dat Zijn volk onderdrukt werd. Nu is het zo opmerkelijk in deze geschiedenis dat het volk niet ging roepen. Dat las je voorheen wel. Zie onder andere Richteren 10 vers 10b, waar we lezen: 'Wij hebben tegen U gezondigd, zo omdat wij onze God hebben verlaten, als dat wij de Baäls gediend hebben.' Als het volk zich schuldig voor de Heere kende, dacht Hij aan Zijn verbond. En de Heere gaf uitkomst. Nu zwijgt de stem. Hoe komt dat? Was het volk te trots om te roepen? Wilde men zich heimelijk aanpassen aan de godsdienst der Filistijnen en daarin een eigen weg zoeken? Nood en zorg op zich brengen de mens niet op de knieën. Alleen als de Heere erin meekomt en *wij* de oorzaak van alles worden, kan Hij geen onrecht meer doen en dan worden wij de straffende hand van God waardig.

Is deze weg van de kinderen Israëls voor ons een herkenbare weg? Kunnen we het ook zonder de Heere stellen? Valt de wereld uiteindelijk toch wel mee? Ons verdorven hart is arglistig. 't Zoekt inderdaad een weg om het op een akkoordje met de wereld te gooien. O, wat zit de haat tegenover de Heere diep in ons vlees. Alles lijkt beter dan de dienst van Hem. Voor ons mag het zo wel blijven. Dat geldt nu en dat gold ook toen. Zijn we daar al achter gekomen, geliefden? Als de Heere er niet aan te pas komt, gaan we door. Zelfs onder de ernstigste roepstemmen en welmenende lokstemmen. Maar als er dan bij het volk geen vraag naar de Heere is, dan gaat Hij naar het volk vragen.

De Heere gaf het volk Israël veertig lange jaren in de hand van de Filistijnen. Veertig jaar! Het getal veertig komen we meer tegen in de Bijbel. Mozes was veertig jaar aan het hof, vervolgens veertig jaar bij het vee in de woestijn en daarna stond hij veertig jaar aan het hoofd van het volk. Ook in het leven van de Heere Jezus komen we dit getal tegen. In Matthéüs 4 vers 2 lezen we dat de Heere Jezus veertig dagen en veertig nachten gevestigd had en van de duivel werd verzocht.

Wat heeft de Heere ons met dit getal te zeggen? Het getal veertig heeft alles te maken met rijping, met volgroei zijn. Mozes werd al die jaren geoefend om een weerbaar volk te kunnen leiden. De Heere liet het toe dat het volk door de Filistijnen veertig jaar onderdrukt

werd. Toen was het Zijn tijd. De maat was vol. Hij zal Zelf aan de spits treden om al Zijn haters het veld uit te drijven. Hij kon het niet langer verdragen dat het volk in zorg verkeerde. Hij wachtte niet tot het volk zou gaan roepen, maar Hij greep Zelf in. Het is duidelijk dat hier het vrije werk Gods schittert. Dat is wel tot beschaming van Zijn volk. 't Kon nooit meer zeggen dat Hij geantwoord had op hun noodgeschrei. Er was helemaal geen noodgeschrei geweest. Uit vrije liefde ging Hij Zijn volk weer voor Zichzelf opeisen. Dit volk kon wel zonder de Heere; men had zich geschikt in de omstandigheden. Maar de Heere zocht hen op.

De Heere neemt altijd redenen uit Zichzelf. Hij is de Eerste in het leven van Zijn volk en Hij blijft de Eerste. Er blijft geen roemstof in de mens over. Dat geldt voor al Zijn kinderen. Ook nu moet de Heere steeds de Eerste zijn. Hij is de Eerste in het uur van de levendmaking, maar ook telkens bij vernieuwing in Zijn opzoekende genade. Wonderlijk dat de Heere dan toch weer gebruik wil maken van middelen. Hij kán het wel zonder middelen. Natuurlijk! 'Bij de HEERE is geen verhindering om te verlossen door velen of door weinigen' (1 Sam. 14:6b). Hij wil ons duidelijk maken dat *wij* gebonden zijn aan de middelen.

In deze geschiedenis gebruikt de Heere niet in de eerste plaats de prediking. Hij gaat een mens verwekken en door zijn hand het volk verlossen. De Heere is zo vrij. Nu gaat Hij een richter gebruiken en een volgende keer een profeet. Uit de geschiedenis blijkt wel dat de Schrift en de prediking van zonde en genade veelal de geëigende middelen van de Heere zijn om mensen tot zichzelf te brengen. Het is Wet en Evangelie, Mozes en Christus. Paulus zegt dat het de Heere behaagt om door de dwaasheid der prediking mensen zalig te maken. Daarom moeten wij ons zetten onder de Woordverkondiging.

Hoe veel tijd gebruiken wij als het gaat om de bestudering van Gods Woord en nagelaten boeken en preken? Moeten we hier nog steeds toe aangezet worden, omdat de zorgvuldigheden van het leven ons bezetten? Dan ligt het goede zaad nog tussen de doornen en dan heeft het nog geen wortel geschoten in ons hart. Of zijn we als het harde pad waar wat goed zaad op viel dat niet werd opgemerkt? Dan verachten we het Woord nog steeds. Het goede zaad draagt vrucht in de goede aarde, besproeid door de Heilige Geest.

De afkomst van Manóach

In ons hoofdstuk lezen wij in vers 2: *‘En er was een man van Zora, uit het geslacht van een Daniel, wiens naam was Manóach.’* Manóach was dus afkomstig uit het geslacht van Dan. Bij het horen van deze naam schrikken wij onwillekeurig. Aan die naam is veel verbonden. We worden in onze gedachten teruggevoerd naar het sterfbed van de oude patriarch Jakob. In Genesis 49 lezen we in vers 2b: *‘Hoort, gij, zonen van Jakob en hoort naar Israël, uw vader.’* Jakob wil zijn twaalf zonen ieder een aparte zegen meegeven voor hij sterft. Sterven is God ontmoeten. Toch is hij niet bang. Jakob weet van verzoening over al de zonden die hij had begaan vanaf zijn jeugd. Zijn leven was bepaald niet vlekkeloos geweest. Toch wist hij zich gedompeld in de fontein des heils. Een fontein opgericht tegen de zonden en de onreinheid. De kracht van die fontein was hem niet onbekend gebleven. Weten wij ook iets van de kracht van die fontein in Christus geopend? Dan is er in de aanvang al iets van een stervend leven ondervonden.

Jakob had in zijn leven meer dan één vrouw gekregen. Hij werkte voor Rachel en hij kreeg Lea. Toen had hij er op een zeker ogenblik twee. Naar de gewoonte van die dagen kreeg hij er ook twee bijvrouwen bij. Een verkeerde gewoonte. Zo heeft God het nooit gewild. Adam kreeg van de Heere één vrouw. Hij bracht haar tot hem. God stelde het huwelijk op deze wijze in. Niet met twee of zelfs vier vrouwen. We kunnen ons hart maar aan één vrouw wegschenken. In een goed huwelijk is er geen plaats voor een derde.

Helaas beleven we op dit punt droevige dagen. De trouw lijkt van de aarde weg te sterven. Leve het vreemdgaan! Het moet als de gewoonste zaak beschouwd worden dat een man er een ander op na houdt. Dat geeft een stuk gezonde spanning in de relatie. Diep triest! Wat een verdorven overleggingen. God komt in zo’n verdorven weg niet mee. Het oordeel zal al die huwelijksschenders wel weten te vinden. We kunnen niet ongestraft zondigen. Dat kunnen we in onze hoogmoed wel denken. God proeft onze gangen. Laat de jeugd van de gemeente niet meegaan met al die duivelse overleggingen. Ik weet dat het hart ertoe geneigd is. Hoe pikanter des te aantrekkelijker.

Jakob had vier vrouwen en we zien waartoe dat alles heeft geleid. Wat een ellende! Het huwelijksleven van Jakob is één grote tragedie geworden. Jaloezie en afgunst streden om de voorrang. Lea kreeg

kind na kind. De schoot van Rachel bleef gesloten. Ze had niets te vertellen over geboorteregeling. Er viel gewoon niets te regelen. Ze was kinderloos. Een diepe schande was dat in die dagen. Als je onvruchtbaar was, was je gewoon niet in tel. Dan rustte de vloek Gods op je. Althans, zo werd het beleefd. Was Rachel het met die weg Gods eens? Dat moet je niet denken! Wat lees ik in het Woord Gods? 'Als nu Rachel zag dat zij Jakob niet baarde, zo benijdde Rachel haar zuster ...' Rachel was dus jaloers. Is dat vreemd? Ik dacht het niet. Ze had zo graag ook een kind op haar schoot. Het moederschap is met het vrouw-zijn verbonden. Daarom doet het vanbinnen zo'n pijn als de hoop op kinderen de grond in gaat. 't Kan aan de psyche van de vrouw gaan knagen. Gevoelens van tekortschieten drijven de vrouwen vaak de eenzaamheid in. Doopdiensten gaan ze op den duur mijden. Het bezoeken van een zuster die zojuist een kind heeft gekregen, wordt zo moeilijk. Je moet alles vanzelfsprekend leuk en mooi vinden. Je hoort op de verjaardagen de vrouwen met elkaar spreken over de vorderingen van de kinderen. En jij zit ertussen en jij kunt niet meespreken.

Rachel was niet alleen jaloers, maar ook ontzettend boos. Daarom overlaadt ze haar man met verwijten. Ze schreeuwt het hem toe: 'Geef mij kinderen, of indien niet, zo ben ik dood' (Gen. 30:1b). 't Is duidelijk dat het kinderloos-zijn haar ontzaglijk hoog zat. Het huwelijk leed eronder. De bitterste verwijten vliegen over en weer. 't Is niet vreemd. Van nature is het onmogelijk om met Gods wil verenigd te zijn. Dan slaat Rachel ineens een bepaalde weg in. Nee, ze wentelt haar weg niet op de Heere. Ze heeft wat anders bedacht. Uiterst geraffineerd! Haar dienstmaagd Bilha moet maar draagmoeder worden. Ze zal en ze moet nageslacht hebben. Het doel moet alle middelen heiligen. Bilha wordt zwanger. En dan gebeuren er ontzettende dingen. Rachel neemt het kind in de armen en zegt: 'God heeft mij gericht, en ook mijn stem verhoord, en heeft mij een zoon gegeven; daarom noemde zij zijn naam Dan' (Gen. 30:6). Met ontzetting lezen we al die woorden in de Bijbel. Waar is een mens toch toe in staat? Hij kan zijn mond blijkbaar alle kanten uit krijgen. Rachel ook. Ze staat met Dan in haar armen gewoon staalhard te liegen. O, die tong! Een klein lid is de tong, zegt Gods Woord. Wat doen we er zoal niet mee?

Rachel wordt ineens vroom. Even geleden stond ze nog op tegen God. Toen dompelde ze haar tong in venijn. Nu zegt ze: 'God heeft mij gericht (...) ook mijn stem verhoord (...), heeft mij een zoon gegeven.' Vrome praat! Anders is het niet! Rachel heeft haar zin gekregen. Langs een kromme weg! Ze haalt God erbij om haar kloppend geweten tot rust te manen. Maar het is niet recht. God heeft haar helemaal geen zoon gegeven. Ze heeft haar slavin van haar zoon beroofd en ze probeert haar daden met vrome woorden te rechtvaardigen. Maar zo gaat het niet! Daar gaat God niet in mee. Toen niet en ook nu niet.

Wat Rachel doet, is helaas zo herkenbaar. Hoe vaak hebben wij al niet onze wegen uitgestippeld buiten God om? Wegen naar het goeddunken van het hart. En als het dan naar onze inzichten goed gaat, dan denken we dat we op de goede weg zitten. O, dat vrome bedrog! We zeggen zo gemakkelijk: Dit is van de Heere en dat is Gods weg. Ja, we geloven dan zo gemakkelijk. Een psalmvers en een tekst erbij, dan moet iedereen het geloven ... De schijn der godzaligheid is geloven in ... eigen werkzaamheden.

Manóach is een nakomeling van Dan. Wat zegt Jakob op zijn sterfbed tegen Dan? 'Dan zal zijn volk richten en Dan zal een slang zijn aan de weg ...' (Gen. 49:16a en 17a). Dan zal richten en bijten. Een dubbelhartige wordt hiermee geschetst. Hij zal richten als een van de stammen van Israël, maar hij zal dit doen op een slinkse manier. Zien we hierin niet ons beeld terug dat naar het uitwendige zich buigt naar de dingen van Gods Koninkrijk, maar het hart houdt zich ver? Onder het mom van vroomheid kunnen we goddeloze gedachten en daden koesteren en dat allemaal in een vroom kleed. Hebben we deze Danitische zonde al bij onszelf ontdekt? Dan was ook een adamskind! Wat zegt Jakob als hij de zegen aan Dan heeft gegeven? 'Op Uwe zaligheid wacht ik, HEERE' (Gen. 49:18). Jakob verwacht de genade en zaligheid van zijn God Die ook door gericht en heen aan zijn nageslacht Zijn verbond zou houden.

Van Manóach zelf is niet zoveel bekend. We lezen dat hij '*... een man was van Zora*'. Manóach was getrouwd. Opmerkelijk is dat de naam van zijn vrouw niet vermeld wordt. Ze was een naamloze, maar ze was bij de Heere bekend. En dat is het voornaamste. 't Zijn niet vele rijken. Het onedele en hetgeen niets is, dát heeft Hij uitverkoren. Uit heel de geschiedenis blijkt dat zij met haar man samen de Heere

mocht vrezen en dienen. Het echtpaar behoorde bij dat kleine aantal dat de knie voor Baäl niet wenste te buigen. Ze bogen voor de Heere.

We lezen in vers 2 verder: ‘En zijn huisvrouw was onvruchtbaar en baarde niet.’ Dit godvrezende echtpaar ging kinderloos door het leven. Een diep verdriet. ’t Bond hen wel samen. ’t Gaf geen verwijdering. Dat is wel een aparte zegen. Hoe vaak zie je het niet dat mensen door verdriet van elkaar vervreemden. Het gesprek stokt. De een gaat voor de ander zwijgen. Maar Manóach en zijn vrouw gaan geen onbijbelse wegen. Ze mogen buigen onder Gods leiding in het leven. In het geloof kan getuigd worden dat de Heere recht is in al Zijn werk. Dat geeft rust aan de troon van Gods ontferming. Dat sluit niet uit dat ongetwijfeld menigmaal naar boven gekeken is. Niet uit onverenigdheid met Gods weg, maar omdat het verlangen naar een gezinsleven zo groot was. Toch zien we later bij Zacharias en Elizabet dezelfde weg: als alle verwachting is afgesneden, komt de Heere op het aller-onverwachts als de grote Verhoorder der gebeden. Gaat de Heere bij Zijn volk juist deze weg niet om – na hen van alle gebeden en verwachtingen afgebracht te hebben – te leren dat zij geen goed voor de Heere meer kunnen aanbrengen?

De ontmoeting met de Engel des HEEREN

De vrouw van Manóach blijft niet in huis zitten. Ze gaat eropuit. Ze verstaat haar taak. Dat is een voorbeeld voor ons. Velen gaan met hun problemen in een hoekje zitten. Ze sluiten zich af. Dat is niet goed. Hoe begrijpelijk ook. Vaak gebeurt het uit zelfbescherming. Bang voor de opmerkingen van de medemens. Wat kan een woord van een mens je diep raken! Op een goede manier, maar ook op een verdrietig-makende manier.

Wanneer de vrouw van Manóach in het veld is, krijgt ze bezoek. Het is niet zomaar iemand. ’t Blijkt de Engel des HEEREN te zijn. Ze krijgt dus hoog bezoek, hemels bezoek. Wie is deze Engel des HEEREN? Onze kanttekenaar zegt kort en zakelijk: ‘Versta hier de Zone Gods Zelve ...’ Aangrijpend! De Heere Jezus Zelf verschijnt hier aan deze vrouw in het veld. ’t Gaat hier niet over Gabriël of Michaël, engelen die in Gods getuigenis een voorname rol vervullen. ’t Gaat over Hem Die maar te spreken heeft en het is er en te gebieden en het staat er. Ik denk dat we dat op goede gronden mogen zeggen. In Richteren 6 de verzen 14 en 16 wordt de Engel des HEEREN ‘HEERE’ of ‘Jehovah’